

ARGUMENTAREA

necesității ratificării Protocolului adițional Nagoya-Kuala Lumpur privind răspunderea și repararea daunelor la Protocolul de la Cartagena privind biosecuritatea la Convenția privind diversitatea biologică (Rio de Janeiro, 5 iunie 1992), adoptat la 15 octombrie 2010

A. Informații generale

Protocolul de la Cartagena privind biosecuritatea a fost adoptat la 29 ianuarie 2000 în calitate de acord adițional la Convenția privind diversitatea biologică și a intrat în vigoare la 11 septembrie 2003. El reprezintă un acord multilateral de protecție a mediului, care contribuie la transferul, manevrarea și utilizarea în siguranță a organismelor vii modificate, care pot avea efecte adverse asupra diversității biologice, luând în considerare și riscurile pentru sănătatea umană și acordând o atenție deosebită deplasărilor transfrontaliere.

Protocolul adițional privind răspunderea și repararea daunelor a fost semnat la Sediul ONU din New York, în cadrul celei de a 19-a Sesiuni a Comisiei ONU pentru Dezvoltare Durabilă. La aceeași dată a fost semnat și de către Uniunea Europeană, ca organizație regională de integrare economică.

Republica Moldova a semnat pe data de 25 ianuarie 2012 Protocolul adițional de la Nagoya-Kuala Lumpur privind răspunderea și repararea daunelor la Protocolul de la Cartagena privind Biosecuritatea (Montreal, 29 ianuarie 2000) fiind cel de-a 39-a Parte semnatară.

Protocolul adițional Nagoya-Kuala Lumpur reprezintă concretizarea prevederilor art. 27 din Protocolul de la Cartagena, care a introdus obligația Părților de a iniția un proces de elaborare a unor norme și proceduri internaționale în domeniul răspunderii și reparării prejudiciului rezultat din mișcarea transfrontieră a organismelor modificate genetic.

Protocolul adițional se bazează pe o abordare administrativă asupra examinării măsurilor de răspuns în cazurile de cauzare sau de probabilitate suficientă de cauzare a daunelor păstrării și utilizării durabile a diversității biologice sub acțiunea organismelor vii modificate, legate de deplasările transfrontaliere.

Adoptarea Protocolului Nagoya-Kuala Lumpur, ca și a Protocolului de la Cartagena privind biosecuritatea, care constituie izvorul acestuia, sunt privite, pe de o parte - ca o metodă de prevenire a daunelor, iar pe de altă parte – ca o măsură de creare a încrederii în procesul de elaborare și utilizare a biotehnologiilor contemporane. Ea contribuie la crearea în continuare a unui mediu stimulator pentru obținerea beneficiilor maxime de la posibilitățile potențiale de utilizare a organismelor vii modificate, asigurând norme de reparare a daunelor sau măsuri de

răspuns în cazuri de eșec și de cauzare sau probabilitate de cauzare de daune biodiversității.

B. Analiza de impact

Informații generale.

Protocolul adițional este primul acord multilateral de mediu care definește „prejudiciul asupra biodiversității”, respectiv ca un efect advers asupra conservării și utilizării durabile a diversității biologice, luând în considerare și riscurile asupra sănătății umane. Este stabilită o listă indicativă a elementelor care trebuie folosite pentru a caracteriza un astfel de efect advers. Prejudiciul trebuie să fie măsurabil sau observabil.

Protocolul adițional definește, de asemenea, „măsurile reparatorii”, respectiv cum, când și cine trebuie să ia măsuri în eventualitatea unui prejudiciu sau în cazul unei amenințări iminente de producere a unui prejudiciu.

Acestea reprezintă obligații pentru operator, dar și pentru autoritatea competentă, care poate implementa măsuri reparatorii, în special în situațiile când operatorul nu a reușit să rezolve, urmând să recupereze de la operator sumele cheltuite pentru implementarea acestor măsuri.

Măsurile reparatorii trebuie aplicate în concordanță cu legislația națională, ceea ce asigură Părților la *Protocolul adițional* maximă flexibilitate în implementarea obligațiilor lor.

Protocolul adițional nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor decurgând din normele de drept internațional general cu privire la responsabilitatea Republicii Moldova pentru acte ilicite la nivel internațional.

Aspectul politic

Protocolul de la Cartagena privind Biosecuritatea la Convenția ONU privind diversitatea biologică (2000) este unul dintre cele mai importante instrumente legale de asigurare a securității biologice legate de utilizarea organismelor modificate vii, care contribuie la conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice la nivel internațional. Protocolul adițional Nagoya-Kuala Lumpur privind răspunderea și repararea daunelor la Protocolul de la Cartagena privind Biosecuritate este un instrument al dreptului internațional în domeniul răspunderii și reparării daunelor, care contribuie la asigurarea securității biologice legate de utilizarea organismelor modificate vii. Protocolul adițional este unul din instrumentele internaționale pentru a asigura Principiul 13 a Declarației de la Rio privind Mediul și Dezvoltare din 1992, care invită statele de a dezvolta cadrul legal național cu privire la răspundere și repararea daunelor pentru efecte adverse a pagubelor asupra mediului.

În Uniunea Europeană, dispozițiile Protocolului de la Cartagena privind biosecuritatea sunt reglementate de legislația europeană privind biosecuritatea,

care se menține drept o piatră de temelie a principiului precauției. Dispozițiile privind răspunderea ale Protocolului adițional Nagoya-Kuala Lumpur sunt reglementate de Directiva 2004/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind răspunderea pentru mediul înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului, care stabilește un cadru bazat pe principiul „poluatorul plătește”, conform căruia poluatorul plătește în cazul în care s-a adus un prejudiciu mediului.

Secretariatul CBD/CPB și Conferința Părților/Întâlnirea Părților au solicitat ca Părțile care încă nu au acceptat Protocolului adițional Nagoya-Kuala Lumpur să facă acest lucru.

Aspectul economic și de mediu

Ratificarea Protocolului va avea un impact favorabil asupra mediului înconjurător și asupra sănătății umane, prin stabilirea de reguli și proceduri internaționale în domeniul răspunderii și reparării prejudiciului produs de organismele modificate genetic prin mișcarea lor transfrontieră, intenționată și neintenționată. Organismele vii modificate genetic la care se face referire sunt destinate pentru:

- utilizarea directă ca alimente sau hrană pentru animale sau pentru prelucrare;
- utilizarea în condiții de izolare;
- introducerea deliberată în mediu (activități de cultivare comercială sau cultivare în scop experimental).

Se apreciază că mediul de afaceri este responsabilizat privind activitățile care implică mișcarea transfrontieră a organismelor modificate genetic, astfel încât să se reducă riscul potențial al acestor activități asupra mediului și sănătății umane.

Aspectul normativ

Ratificarea Protocolului adițional Nagoya-Kuala Lumpur, va permite ajustarea bazei legislative naționale în corespundere cu cea internațională referitoare la reglementarea utilizărilor organismelor modificate vii și conservarea biodiversității.

Aspectul instituțional și organizatoric

Ratificarea Protocolului adițional Nagoya-Kuala Lumpur nu impune crearea a noi instituții sau subdiviziuni în instituțiile existente.

Aspectul financiar. Ratificarea Protocolului adițional Nagoya-Kuala Lumpur nu implică pentru țară obligații financiare speciale.

Aspectul temporar

În orice moment după expirarea a doi ani de la data intrării în vigoare Protocolul adițional pentru oricare dintre Părți, această Parte poate denunța Protocolul adițional, notificând în scris Depozitarul.

Orice astfel de denunțare intră în vigoare la expirarea unui an de la data recepționării ei de către Depozitar sau la orice dată ulterioară care ar putea fi indicată în notificare.

C. Analiza oportunității ratificării

Ratificarea Protocolului adițional Nagoya-Kuala Lumpur nu are impact negativ asupra economiei statului.

Totodată, intrarea în vigoare al Protocolului adițional Nagoya-Kuala Lumpur va facilita legăturile agenților economici din Republica Moldova cu cei din spațiu european, țările din regiune și din lume, în baza respectării cerințelor internaționale de biosecuritate.

Susținerea Protocolului adițional Nagoya-Kuala Lumpur va permite Republicii Moldova de a obține suport metodologic și tehnico-material din partea organismelor internaționale pentru asigurarea procedurilor de răspundere și reparare a daunelor ecologice și economice în scopul implementării Protocolului adițional Nagoya-Kuala Lumpur.

Ratificarea Protocolului adițional Nagoya-Kuala Lumpur, va permite ajustarea bazei legislative naționale în corespundere cu cea din Uniunea Europeană și a poziției acesteia pe piața externă de reglementare a utilizărilor organismelor modificate vii și conservarea biodiversității.

**Ministru al agriculturii,
dezvoltării regionale și mediului**

Vasile BÎTCA